

Twee broers in een atelier. Grote broer werkt hard, hij is voortdurend in de weer met zaag en hamer. Kleine broer is ook in de weer: hij speelt, hij zingt, hij verzint grapjes, haalt halsbrekende toeren uit... allemaal om de aandacht te trekken van zijn broer. Want die sluit zich op in zichzelf, achter een gevel van norsheid en schijnbaar zinloze arbeid.

Kleine broer bedenkt ook verhalen over een erf met ganzen, een hond, kalkoenen... waarmee hij dichterbij zijn broer probeert te komen. Uiteindelijk vindt hij in één van zijn verhalen zelf een antwoord. Want als het stil is, kan kleine broer alleen zijn eigen hart horen. En niet dat van grote broer.

Met deze tekst nodigt theatergezelschap luxemburg vzw iedereen vanaf 9 jaar uit voor de voorstelling *De Gans en zijn Broer*. Gert en Jo

Jochems creëren deze productie eind januari 2007 in CC Belgica Dendermonde. Op vraag van Arlette Van Overvelt van luxemburg vzw gingen beiden aan de slag met teksten van Bart Moeyaert, die eerder in de *Standaard Magazine* verschenen.

De Gans en

De twee broers, voor het eerst in hun leven samen op de planken, spelen twee broers die vertellen over *De Gans en zijn Broer*.

Wij zochten Arlette Van Overvelt op, de aanstichtster van al dat jonge theaterge-

weld, en vroegen haar eerst even om luxemburg als gezelschap of theaterhuis te situeren.

Arlette Van Overvelt: "luxemburg wil theater maken voor kleine en grote mensen. We kiezen er resoluut voor om zowel in

CULTUURCENTRUM
belgica 10
DENDERMONDE JAAR

*"Zelfs omringd door mensen,
 zelfs met hetzelfde bloed,
 ben je uiteindelijk toch maar
 alleen. Het is een triest maar
 waar verhaal."*

zijn Broer

de grote theaterhuizen als op de kleinere podia te spelen, dus ook in een afgelegen dorp of een vergeten stadswijk. De kleine schaal waar we zo bewust voor kiezen is onze grote kracht. Want luxemburg is een fijne plek waar beeldend kunstenaars,

muzikanten en ontwerpers vaak en graag te gast zijn. Een plaats waar schoon theater wordt gemaakt dat zowel visueel als auditief ook de allerkleinsten kan boeien."

Hoe kwam je op het idee om de teksten

van Bart Moeyaert te gebruiken voor theater?

Arlette Van Overvelt: "Ik kreeg het eerste verhaal van *De Gans en zijn Broer* – *Het Lot* - door Bart toegestuurd als nieuwjaarswens, ergens in het begin van 2001, denk ik. Ik was eigenlijk meteen verkocht. Gaandeweg schreef Bart meer verhalen rond die Gans en zijn Broer, verhalen die wekelijks in de *Standaard Magazine* gepubliceerd werden. Ik hield ontzettend van de verhalen *Rust, Troost, Ver weg* en

THEATER | GESPREK

Kunnen. In 2003 maakte ik een luisterspel van vier verhalen van *De Gans en zijn Broer*, voor Hotel Idéal, een project van Laika in de Berchemse Driekoningenstraat. De Gans werd daarin gespeeld door Bruno Vanden Broecke, zijn Broer door Nico Stürm. Gert Jochems was mij al sinds zijn tijd op het Antwerpse Conservatorium bekend, maar zijn jongere broer Jo zag ik pas aan het werk in de winter van 2003, op de toneelschool in Maastricht. Ik was erg onder de indruk van zijn spel, en kreeg het idee om die twee spelende broers met elkaar te confronteren, met het materiaal van Bart. Ik ging daarbij vooral uit van het verhaal *Goeienacht* dat vertelt over hoe iedereen in feite steeds alleen is. (Zie kader) Zelfs omringd door mensen, zelfs met hetzelfde bloed, ben je uiteindelijk toch maar alleen. Het is een triest maar waar verhaal. Als je daar verder over nadenkt, begrijp je dat je dus ook alleen maar jezelf hebt om op terug te vallen. Dat je je kracht uit jezelf móet halen, maar ook mág halen. Dat betekent ook dat je je van andermans mening niet te veel moet aantrekken, en moet doen waar je zelf in gelooft, en wat je het liefste doet. Op die manier wordt dat trieste verhaal ook het beginpunt van een positief verhaal, dat ik heel graag aan kinderen wil vertellen. En dan betekent het laten vertellen van het verhaal door twee broers, gespeeld door twee echte broers die uiterlijk ook nog eens heel erg op elkaar lijken, een meerwaarde voor de voorstelling. Het is uiteraard geen biografie van de broers Jochems die we op de planken brengen, maar deze echte bloedrelatie voegt toch iets extra toe.”

Ik las ergens: “Uit een dertigtal verhalen kozen Gert en Jo er zes gedrenkt in melancholie, een gevoel dat voor de broers deel is van hun leven.”

Arlette Van Overvelt: “Leidraad bij het maken van een keuze tussen die dertig verhalen was net het supratextuele verhaal dat aan de oorsprong van dit project lag: twee broers, ieder met zijn eigenheid, moeten leren elkaar los te laten en alleen de wereld in te trekken. Het is iets wat de oudste broer, de Gans, gespeeld door Gert in deze enscenering, al van in het begin van het stuk weet en duidelijk probeert te maken aan zijn jongere broer: ga jij jouw gang en

“Ineens wist hij weer dat ‘samen’ wel ‘bij elkaar’ kon zijn, maar ‘bij elkaar’ betekende niet dat je één was.”

laat mij mijn gang gaan. De verhalen die we uiteindelijk met ons drieën kozen, moesten dus dat supratextuele verhaal kunnen ondersteunen.”

Niet alleen de tekst speelt een prominente rol, ook visuele humor is belangrijk in de voorstelling.

Arlette Van Overvelt: “Ja, die humor en visualiteit is belangrijk voor het evenwicht

in de voorstelling. Het vertellen van zes melancholische verhalen rond een filosofische gedachte is geen klein bier. Daarbovenop vertellen we ook het verhaal van de relatie tussen die broers. Kinderen moeten de ruimte krijgen om tussenin stoom af te blazen. De Gans en zijn Broer gaan met veel humor met elkaar om, en Gert en Jo zijn ook in het echte leven mensen met veel humor.”

En wat vindt Bart Moeyaert van dit alles?

Arlette Van Overvelt: “Bart werd op zich niet betrokken bij het theaterproces, maar hij zag wel een try-out en was zeer enthousiast. We zijn hem uiteraard heel dankbaar voor de inzage die we in zijn materiaal kregen, want de verhalen over *De Gans en zijn Broer* bleven tot op dit ogenblik onuitgegeven.”

Een reden te meer om de voorstelling te komen bekijken.

De Gans en zijn Broer – luxemburg (9+)

vrijdag 26 januari 2007 – 20 uur (première)

Dendermonde, CC Belgica

info en tickets: 052-20.26.26 en www.ccbelgica.be

DE GANS EN ZIJN BROER – GOEIENACHT

Op het einde van de avond blies de gans de kaars uit en zei: “Goeienacht.” Zijn stem schuurde, en uitgerekend dat geluid bleef in het hoofd van de broer hangen. De goeienacht veranderde van een wens in iets anders. De broer ging op zijn zij liggen. Hij probeerde aan de voorbijge dag te denken, en de fijne avond die erop gevolgd was, maar hij merkte dat de goeienacht bleef schuren. Ze kwam met erg veel donker en een lastige stilte om hem heen staan. In de stilte hoorde de broer zijn eigen hart. Hij wist dat hij niet het enige levende wezen op de wereld was, zijn broer was zelfs vlakbij, maar het hart van zijn broer hoorde hij niet, en dat van de anderen was helemaal ver weg. Ineens wist hij weer dat ‘samen’ wel ‘bij elkaar’ kon zijn, maar ‘bij elkaar’ betekende niet dat je één was. Om iedereen zat vel. Om iedereen zaten veren of pels. Dichterbij dan vel op vel kon niemand komen.

De broer moest huilen om die gedachte. De gans hoorde het niet. “Ik zei goeienacht, broer,” zei hij. “Goeienacht. Wat wens je mij?” “Goeienacht,” zei de broer gesmoord, en hij moest weer huilen, omdat hij zijn broer alleen de nacht in stuurde.

Bart Moeyaert